

Problematické dotace pro východní Německo

PETR MACH

Ministr německé vlády zodpovědný za ekonomická opatření pro východní spolkové země Manfred Stolpe představil nový plán dotací pro stagnující východoněmecké hospodářství. Stát by v zónách na územích bývalé NDR podle tohoto plánu platil za firmy část mezd, tak aby mzdové náklady těchto firem byly nízké. „To by umožnilo stagnujícímu regionu konkurovat novým členům EU ze střední a východní Evropy,“ uvedl Stolpe [HN 14.4.2004].

Německo může, co ostatním zakazuje

Ti, kteří se domnívali, že státní podpora firmám je v EU zakázána, mají pravdu jen z části. Dotace jsou v EU opravdu v zásadě zakázány. S jednou výjimkou, a tou je Německo.

Tento stav je stvrzen i v návrhu evropské ústavní smlouvy, která v článku III-56 zakazuje jako neslučitelné s vnitřním trhem EU „podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby.“ Povoleny však jsou „podpory poskytované hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postižených rozdělením Německa, pokud jsou potřebné k vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených tímto rozdělením.“ („Návrh evropské ústavy s komentáři, CEP, 2003, str. 132)

40 tisíc miliard pro východní Německo

Z berlínského rozpočtu proudí na východ Německa ve formě různých podpor ročně 70 miliard euro, což představuje

2000 miliard korun, neboli 3 státní rozpočty České republiky. Od pádu komunismu dotace východoněmeckým zemím dosáhly 1,3 bilionu euro, neboli téměř 40 bilionů korun [Deutsche Welle online 6.4.2004].

Kromě toho z fondů EU dostává východní Německo navíc ročně na 5 mili-

ard euro (150 miliard korun) a do roku 2006 je dojednáno pokračování těchto plateb v celkové výši 15 miliard euro [Deutsche Welle online 2.3.2004]. To představuje 1000 euro na hlavu ročně. Naproti tomu ČR má dostat z EU na strukturálních dotacích do roku 2006 maximálně pouhou 1 miliard euro, což představuje necelých 100 euro na osobu, tedy desetkrát méně než východní Německo.

České dotace pro východní Německo

Na evropských dotacích pro východní Něme se počínaje dnem vstupu do EU bude - jakožto čistý plátec - podílet i Česká republika.

Naše vláda tvrdí, že Česká republika bude po odečtení plateb do EU čistým příjemcem evropských dotací, a to ve výši přibližně 25 euro na osobu ročně do roku 2006. Tato propagandistická kalkulace ovšem nezahrnuje cla, která čeští občané budou od 1. května v cenách zboží platit přímo do Bruselu, a naše povinné

vklady do Evropské investiční banky a Evropské centrální banky. Po jejich započtení je zřejmé, že od počátku našeho členství budeme v EU čistými dopláčeči. Kromě toho, zatímco naše platba do EU je stanovena pevně, dotace EU budou menší nebo rovny dojednanému objemu, a sotva budou Bruselům přiděleny všechny.

Vzhledem k tomu, že celkově bude Česká republika v EU od počátku čistým plátcem, a vzhledem k tomu, že východní Německo je čistým příjemcem, budou od 1. května čeští daňoví poplatníci subvencovat konkurenční firmy v Německu.

Neférová konkurence

Zákaz státních podpor je správný. Zabraňuje neférové konkurenci, zabraňuje tomu, aby na trhu přežily vybrané státem dotované firmy na úkor firem perspektivních. V rámci vnitřního trhu EU představuje zá-

kaz státních podpor nezbytnou podmínku odstranění cel, která jinak ve světovém hospodářství mohou představovat ochranu suverénních států proti dovozu dotovaných produktů ze zahraničí.

K čemu ale tento všeobecný zákaz je, když neplatí pro největší evropskou ekonomiku, a našeho souseda - Německo? Jak budou naše firmy moci konkurovat na evropském trhu, když německé firmy budou štedře dotovány?

Z liberálního pohledu by nám příliv subvencovaného zboží na náš trh nemusel vadit. Tato dotační politika sice může krátkodobě poškodit některé naše výrobce, především ale dlouhodobě dusí německé daňové poplatníky ničí německé hospodářství.

Politováníhodné ovšem je, že od května se skrze evropský rozpočet na dotacích pro německé firmy budeme podílet i my. Češi budou platit daně do EU na to, aby byli zvýhodněni konkurenti českých firem. Takový je výsledek jednání o vstupu České republiky do Evropské unie.

UVNITŘ ČÍSLA:
Walter Block
Skutečné příčiny
nezaměstnanosti

Skutečné příčiny nezaměstnanosti

WALTER BLOCK

Ekonomické příčiny a důsledky nezaměstnanosti jsou široce diskutovány na ekonomických stránkách novin i v politických debatách. Zaměříme se nyní na skutečné příčiny a vyvráťme některé mýty.

Média a politici jásají, když „otevření továrny XY vytvořilo 1000 nových pracovních míst,“ a bědují, když firma YZ ukončí výrobu a o práci přijde 500 lidí. Politik, který poskytne dotace na záchranu výroby ve firmě YZ, se může spolehnout na takřka všeobecnou podporu veřejnosti, která mu bude vděčná, že zachránil pracovní místa.

Pracovní místa sama o sobě ale nejsou zárukou kvalitního života. Pracovní místa také mohou spočívat v kopání a opětém zasypávání jam. Co když dělníci v zachráněné továrně vyrábějí zboží, které nikdo nechce kupovat? V někdejších socialistických zemích, které hrdě zdůrazňovaly, že dávají práci každému, byla řada pracovních míst právě takto neproduktivních. Podstatná je produktivita práce, přičemž pracovní místa jsou pouze prostředkem k dosažení užitečných cílů.

Každá práce je na úkor jiné práce, protože k dispozici je omezené množství pracovních sil. A neefektivnější rozdělení práce zajistí jedině tržní systém. Jakmile dovolíme vládě vytvářet pracovní místa, přijdeme o zboží a služby, které by mohly jinak vzniknout. Vzácnou pracovní sílu si musíme šetřit na užitečná zaměstnání.

Představme si svět, kde jako mana z nebe trvale padá vše, co potřebujeme - pizzy, boty, mobily. Byla by nám v takové Utopii k něčemu pracovní místa? Nikoliv. Čas, který je vzácným zdrojem, bychom mohli utráčet lépe - věnovat se studiu, povalování se na sluníčku apod.

Místo toho, abychom chtěli pracovní místa jako taková, ptejme se, proč je nezaměstnanost tak důležitá.

Protože žijeme ve světě ekonomické vzácnosti, kde žádná mana z nebe nepadá. Abychom mohli žít a kvalitně žít, musí se většina z nás živit prací. Proto bychom se měli radovat jen z pracovních míst, která znamenají tvorbu skutečných hodnot, tj. věcí, za něž je někdo ochoten utratit své těžce vydělané peníze. A právě to se může dít jen na volném trhu, nemohou to zaříditi politici a úředníci.

Ale co si počít s nezaměstnaností? Co když lidé chtějí pracovat, ale nemůžou najít práci? Skoro vždy je pravou příčinou nezaměstnanosti vláda se svými aktivistickými programy.

Minimální mzda. Minimální mzda určuje, že mzdy nesmí být nižší než vládou stanovená úroveň. Její škodlivost vysvětlíme pomocí příkladu z přírodopisu: Existují zvířata, která jsou ve srovnání s jinými slabá. Např. ježek je bezbranný, má ale naštěstí bodliny. Srnky jsou snadno zranitelné, ale naštěstí umí rychle běžet.

V ekonomice lidí je to podobné. Mnozí lidé jsou relativně slabí. Tělesně postižení, mladí, příslušníci menšin, lidé bez vzdělání - ti všichni jsou na trhu slabými hráči. Podobně jako slabá zvířata v přírodě, mají ti lidé výhodu, která jim jejich handicap kompenzuje: schopnost a ochotu pracovat za nižší mzdu. Když jim vláda tuto výhodu vezme skrze nařízení o zákazu platit nižší mzdu než vládou stanovenou, je to jako bychom ježkovi vytrhali jeho bodliny. Výsledkem je růst nezaměstnanosti, která vytváří pocit nepotřebnosti, izolaci a závislost.

Vezměme si mladého člověka jen se základním vzděláním, jehož produktivita je na trhu oceněna 2,50 dolaru na hodinu. Co se stane, když parlament schválí, že minimální odměna má být 5 dolarů na hodinu? Každý, kdo by tohoto člověka najal, by tratil 2,50 za hodinu. Proč by ho tedy zaměstnával?

Představme si muže a ženu, každého s produktivitou 10 dolarů za hodinu práce. Předpokládejme, že muž dostává 10 dolarů a žena - ať už kvůli diskriminaci nebo z jakéhokoliv libovolného důvodu - dostává 8 dolarů. Je to stejné, jako by žena měla na čela nápis „zaměstnejte mě, a vyděláte 2 dolary za hodinu navíc.“ To z ní dělá lukrativního zaměstnance i pro lehce sexistického šéfa. Když ale zákon, který nařídí platit muže a ženy stejně, diskriminační sklonky takového zaměstnavatele se nemohou projevit jinak, než že ženu nezaměstná vůbec.

Srovnatelné práce. Jindy zase vlády nařizují, že zdravotní sestřičky mají dostávat stejně jako řidiči kamionů, protože prý jejich práce má „vnitřně“ stejnou hodnotu. Nařízení o zvýšení mezd sestřiček pak vede k vyšší nezaměstnanosti žen.

Pracovní podmínky. Nezaměstnanost vytvářejí i zákony, které zaměstnavatelům nařizují určité pracovní podmínky. Když např. sběrači ovoce musí mít k dispozici moderní toalety se studenou a teplou vodou, vychází to nakonec stejně jako nařízené minimální mzdy. Z ekonomického hlediska jsou totiž pracovní podmínky tak-

řka neoddelitelné od mzdových nákladů. Pokud vláda nutí firmy vynakládat více, budou muset najmout nakonec méně lidí.

Odbory. Když existuje nařízení, že najímat se smějí jen členové odborů, znamená to diskriminaci neodborářů. To znamená pro nečleny odborů zásadní znevýhodnění, které je staví permanentně do pozice nezaměstnaných. Hlavní cíl odborů je totiž zbavit se konkurence. Odbory jsou státem chráněny kartel jako žádný jiný.

Ochrana zaměstnanců. Zákony na ochranu zaměstnání omezují proces propuštění, aby chránily zaměstnance. Když ale vláda zaměstnavatelům nařizuje, že nemohou zaměstnance propustit ať se děje co se děje, pak bude každý zaměstnavatel především váhat, zda zaměstnance vůbec zaměstná. I tento zákon, který má chránit zaměstnance ve skutečnosti zvyšuje nezaměstnanost. Stejně jako daně ze mzdy a povinně placené sociální a zdravotní pojištění, které zvyšují náklady práce a odrážejí od nájímání nových pracovních sil.

Sociální pojištění. Odvody z mezd, jako např. sociální pojištění znamená značné byrokratické i finanční náklady pro zaměstnavatele a drasticky zvyšuje mezní náklady zaměstnání dalších pracovníků.

Pojištění v nezaměstnanosti. Povinné pojištění pro případ nezaměstnanosti zvyšuje nezaměstnanost tím, že podporuje život na sociálních dávkách místo práce. Když je nějaké chování finančně podporované, bude takového chování více. Je to doslova vládní podpora nezaměstnanosti.

Vázané živnosti. Omezení a licence také zvyšují nezaměstnanost. Většina lidí chápe, že lékaři a právníci potřebují ke svému povolání licenci. Proč ji ale mají mít chovatelé fretek, sokolníci a pěstitelé jahod? Vláda ve skutečnosti licencuje přes tisíc živností ve všech 50 státech USA. Jenda žena z Floridy si zřídila vývařovnu polévek pro chudé, ale její živnost byla okamžitě uzavřena jako nepovolená restaurace, protože neměla příslušné oprávnění. Výsledkem je, že chudí už nemají levnou polévku.

Když vláda schválí, že určité povolání nemůže být provozováno bez licence, vytváří tím právní překážku vstupu na trh. Proč musí být nezákonně provozovat bez licence kadeřnictví? Vždyť na trhu lidé umí sami posoudit, kdo střihá dobře a kdo špatně. Když vláda na nějaké povolání požaduje licenci, je to protikonkurenční opatření. Kdo

asi tak lobuje za omezení vstupu na trh kadeřníků? Kadeřníci - a ne proto, aby chránili zákazníky před špatnými sestřihy, ale aby chránili sebe před konkurencí.

Pouliční prodej. Zákony proti pouličnímu prodeji, zakazují prodej jídla a zboží na ulici lidem, kteří je takto chtějí. Není divu, že ve městech jako Washington nebo New York jsou nejzapálenějšími bojovníky proti stánkovému prodeji zavedené restaurace a obchodní domy.

Dětská práce. Je spousta povolání, které nevyžadují téměř žádné zaškolení - jako např. posekání trávníku - a které se tedy skvěle hodí pro mládež, která si chce přivydělat. Kromě peněz je taková práce dobrá i k tomu, že učí mladé, co je to práce, jak zacházet s penězi a jak šetřit nebo dokonce investovat. Ve většině zemí ale vlády diskriminují teenagery a brání jim,

aby se nějak podíleli na systému svobodného podnikání. Děti dnes už ani nesmí rozvážet noviny.

Centrální banka. Centrální banka, tím že způsobuje nepravidelnou emisí peněz hospodářský cyklus, zvyšuje nezaměstnanost. Inflace totiž nejen zvyšuje ceny, ale uměle přeměrovává poptávku po práci. Během růstové fáze cyklu najímají firmy nové pracovníky a mnoho z nich je přetaženo vyššími mzdami z jiných odvětví. Směřování peněz vytvořených centrální bankou do určitých odvětví však netrvá věčně. Když se cyklus převrátí do recese, dochází k propuštění lidí a k růstu nezaměstnanosti.

Volný trh. Volný trh samozřejmě neznamená nulovou nezaměstnanost. Žijeme v reálném světě, kde se liší dovednosti i inteligence, mění se tržní preference a nikdy

nikdo nemá dokonalé informace. To může vést k dočasné nezaměstnanosti způsobené trhem. Tuto nezaměstnanost Mises nazýval „katalaktickou“. Další lidé jsou dobrovolně nezaměstnaní, když čekají až najdou lepší práci.

Volný trh sice nezajistí práci každému a vždy, ale zajistí, že každý, kdo chce pracovat, bude mít šanci najít práci. K tomu je ale potřeba zrušit minimální mzdu, povinné pracovní podmínky, povinné členství v odborech, ochranu propuštění, sociální dávky a příspěvky na nezaměstnanost, regulace, licence, zákaz stánkového prodeje, zákaz dětské práce a vládní monopol na emisii peněz. Jediný účinný lék na nezaměstnanost se jmenuje volný trh.

Walter Block vyučuje ekonomii Loyola University v New Orleans. Článek byl publikován na mises.org.

EU: Nezvýšíte-li daně, nedostanete dotace

„Je nepřijatelné, abychom skrze EU posílali novým členům EU dotace, a oni je pak využili k nižším daním,“ uvedl bavorský premiér Edmund Stoiber. [Deutsche Welle 30.3.2004] Podobně se vyjádřil i švédský premiér Göran Persson: „Asi si myslí, že budeme vybírat vysoké daně a posílat tyto peníze do východní Evropy, aby tam měli třídu bohatých, která daně neplatí. To je však neobhajitelné a nebudem to tolerovat.“ Německý premiér Gerhard Schröder novým členům dokonce naznačil, že budou mít kvůli své daňové politice problémy v jednáních o penězích na regionální pomoc EU. [Lidové noviny 1.4.2004] Možnost zavedení „minimálních“ sazeb přímých daní se objevuje v návrhu euroústavy.

Rakousko dostalo výjimku na marmeládu, my ne

Po vstupu do EU se české jahodové a meruňkové marmelády již nebudou smět jmenovat marmelády, podobně jako se český rum nesmí jmenovat rum. Stanoví to nařízení Evropské komise. Marmeláda se bude moci jmenovat jen marmeláda z pomerančů a citronů, ty se ale v Česku nepěstují. Povolný název bude jam, džem či dřev. Výjimku nyní dostalo Rakousko a rakouské marmelády se dále budou smět jmenovat marmelády. Navrhl to eurokomisař pro zemědělství Franz Fischler, shodou okolností z Rakouska. [LN 9.3.2004]

Bude otec EU Svatým otcem prohlášen za svatého?

Robert Schuman, který v roce 1950 prosadil společnou francouzsko-německou regulaci trhu uhlí a oceli a vyzval k vytvoření evropské federace, je na dobré cestě stát se svatým. U příležitosti Papežovy zářijové návštěvy ve Štrasburku by

mohl být Schuman blahořečen [Le Figaro, 1.3.2004]. „Musíme se účastnit velkolepé debaty o budoucnosti Evropy. Musíme dát Evropě duši. Tak by si to přál i Robert Schuman, jehož blahořečení bude brzy završeno,“ uvedl biskup Lacrampe z Besanconu. Blahořečení je prvním krokem v procesu prohlášení Papežem za svatého. Podmínkou svatořečení je prokázání zázraku.

„Skeptici jsou přesvědčení, že vše, co se od Schumana událo, je natolik vyšinuté, že padesátileté trvání evropské integrace lze považovat za zázrak,“ uvedly Hospodářské noviny 8.3.2004.

Vlad Tepes Špidla

„Jistě si nepřejete, aby byli podnikatelé nabodáváni na ploty svých vil,“ vysvětlil premiér Vladimír Špidla potřebu socialistického přerozdělování [Euro 11/2004]. Nabodáváním na kůl trestal třídni nepřítel v 15. století rumunský vládce Vlad Tepes. Již dříve se premiér nechal slyšet, že jeho vzorem je Robespierre (který si jako hlavní nástroj oblíbil gilotinu). Premiér by při hledání sociální rovnováhy neměl zapomenout, jak skočili tito sociální reformátoři.

Ministři mimo realitu

„Minimální mzda v ČR činí 14 tisíc korun,“ tipoval místopředseda vlády Petr Mareš [MF DNES 10.4.2004]. „Mám informace, že za poslední rok přibylo milion živnostníků,“ oponoval premiér Vladimír Špidla reportérovi, který namítal, že zvyšování daní živnostníkům způsobuje jejich úbytek. [Televizní noviny, NOVA, 12.4.2004]

Domluvíme se s Malťany?

Rozpočet Evropského parlamentu na tlumočníky bude po rozšíření EU činit více než miliardu euro ročně (dosud 700 milionů euro). Náklady na jednoho tlumočnicka na den dosahují 660 euro a na tlumočení do 20 jazyků bude potřeba 60 tlumočnicků. Teoreticky 20 jazyků znamená 380 kombinací, ale předpokládá se, že řada kombinací (např. maltština-lotyština) bude tlumočena přes angličtinu. Domluva v europarlamentu tak bude připomínat spíše hru na tichou poštu. [Le Figaro, 13.4.2004]

překlady a tlumočení

Mgr. Veronika Machová

**angličtina
francouzština
čeština**

obchodní jednání, odborné texty, dokumenty

tel. 736 112 002

veronika.machova@tiscali.cz

PŘEDPLATNÉ

**ZAÚJAL VÁS ČASOPIS
LAISSEZ FAIRE?**

**PŘEDPLAŤTE SI
JEJ ZA 100 Kč**

Předplatné zahrnuje zaslání deseti čísel LF ročně každý měsíc kromě července a srpna.

Kontaktujte Petra Macha:

Tel.: 603 228 753 • Email: mach@iol.cz

Úsilí časopisu Laissez Faire, který s omezenými soukromými zdroji pravdivě informuje o evropské integraci a bojuje s vládní propagandou za vstup do EU financovanou z peněz daňových poplatníků, má moji velkou podporu. John Laughland,

autor knihy Znečištěný pramen: nedemokratické počátky Evropské ideje

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lèse-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, mach@iol.cz. Redakční rada: Petr Mach, Tomáš Jirsa, Jaroslav Bachora, Dalibor Roháč. Internetový archiv: www.petrmach.cz/lf. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597

Pražský klub Mladých konzervativců si Vás dovoluje pozvat na akci:

Konzervativní a liberální pohled na evropskou integraci

Benjamin Kuras

nezávislý publicista

David Hanák

politolog, doktorand FSS MU

Petr Mach

ekonom, výkonný ředitel Centra pro ekonomiku a politiku

Milan Hamerský

politolog, předseda Liberální reformní strany

Dalibor Plichta

politický komentátor, člen Masarykovy společnosti

Pražský klub
Mladých konzervativců

v pondělí 10. května 2004 v 18.30

Filozofická fakulta UK, místnost 200 - Náměstí Jana Palacha 2, Praha 1

Další informace o akcích naleznete na internetové stránce

<http://www.mkpraha.org>